

У багатьох іпостасях

Незважаючи на те, що волошка синя є бур'яном й засмічує поля жита та пшениці, її люблять і шанують у багатьох країнах світу, зокрема в Україні, де волошку вважають не просто красивою квіткою, що милує око, але й символом душевної краси нашого народу. Не слід забувати, що вона належить до лікарських рослин, й донині не втратила свого значення як в офіційній, так і в народній медицині

СИМВОЛІКА, Й НЕ ЛИШЕ СТАРОВИННА

Історики стверджують, що волошка синя була символом життя та достатку ще для стародавніх єгиптян саме як супутник зернових культур, а також через подібність кольору її квіток до священного «єгипетського лотоса» (лат. *Nymphaea coerulea*). Зображення квіток волошки знаходять на залишках стін та підлоз будинків, споруджених ще за 1300 р. до н.е. Найперша згадка про цю рослину в письмових джерелах, певно, належить працям римлянина Плінія Старшого (37–79 рр. н.е.) [1].

Наукова назва волошки синьої — *Centaurea cyanus* надана Карлом Ліннеєм й поєднує її античну назву *Cyanus* (синій) та міф про кентавра (центавра) Харона, наставника Ахіллеса. Останнього було випадково поранено отруйною стрілою, але Хірон виликував його з допомогою волошки. Джерелом же отрути на стрілі була Гідра, яка у грецькій міфології являла собою величезну отруйну водяну змію, але іноді й гігантського слимака. У християнській символіці слимаки асоціювалися з дияволом, а волошка, як захист від диявола — з Дівою Марією і Христом.

У народній медицині волошку синю використовують при набряках і жовтяниці та як жарознижуючий засіб при застуді. Настої і лосьйони з кошиків волошки синьої широко застосовують у дерматології й косметичі

Згідно з грецькими легендами Харон перевозив померлих до загробного царства на човні, що був вистелений волошками, оскільки вважалося, що вони заспокоювали душу.

Зображення волошки нерідко можна зустріти й на картинах великих майстрів Середньовіччя, а також на фресках у християнських храмах. Квітки цієї рослини використовували як символ ніжності, відданості та надійності. У такій якості вони прикрашали предмети одягу персонажів картин художників Ренесансу, як, наприклад, на відомому полотні Сандро Ботічеллі «Народження Венери».

Волошка відома й як символ влади й величності, про що свідчить декоративна тканина «Зелений наряд рук імператора Карла V» — елемент парадного одягу глави Священної Римської імперії. На ній двоголовий орел — атрибут династії Габсбургів, й герб, оточений різними рослинами, серед яких виділяється волошка. Ця рослина дуже подобалася німецькому кайзеру Вільгельму I, що стимулювало її культивування в садах й виведення декоративних сортів [1].

У наші часи волошка прикрашає герб Республіки Білорусь, вінок з волошок зображено на державному гербі Швеції. З 1968 р. ця рослина є національною квіткою Естонії. Для бельгійців волошка є символом свободи (гірники під час страйків приколювали волошку до свого одягу).

«ВІД ЗЛИХ ДУХІВ ТА ВСІЯКИХ НАПАСТЕЙ»

Волошки мають ще й іншу назву — «васильки», яка, згідно з легендою, походить від імені хлопчика Василька, якого русалки на Зелених святах заманили в поле і залоскотали, після чого він перетворився на квітку, названу його іменем, що символізує ніжну і тонку душевну красу, праведність і святість, душевну чистоту, скромність і привітність. Вважають, що васильки, або волошки, мають значну магічну силу як оберіг від злих духів, лихої долі та всіляких напастей — витівок лукавого. Тому їх навіть вирощують при садибах, освячують на Маковея та Великого Спаса. Вінки з цих рослин, сплетені на Зелених святах, протягом року зберігають в до-

мівці. Особливу силу мають волошки для молодих: пучком з них кропляють наречених на весіллі; настоєм з волошок окроплюють галявини, де гуляють хлопці та дівчата Купальської ночі; таким же настоєм дівчата умиваються — і їхня краса стає недоступною злим чарам.

УКРАЇНСЬКИЙ КОЛОРИТ

Національною святинею в українців є вишиванка, оскільки вона символізує і несе в собі духовне багатство, високу мудрість і традиційний зв'язок багатьох поколінь — зв'язок, що не переривається віками. Її передають з роду в рід, зберігають як безцінну реліквію. Вона є символом здоров'я і краси, щасливої долі і родинної пам'яті, любові та вірності. Візерунок на вишиванці залежить від того, кому вона призначається: батькові чи братові, нареченому чи другому, парубку чи одруженому — кожному вручали вишиту сорочку з візерунком відповідної символіки.

Здавна вважають, що вишиванка — це й оберег людини від лихого ока та злих духів.

У кожній квітці, зображеній на вишиванці, була своя роль: оберегова, значеннева чи сакральна. Багато які з цих елементів «перекочували» й на сучасні жіночі вишиванки. Зокрема, волошки — символ сталості та вірності, тому на жіночій вишиванці вони символізують душевну красу, праведність, святість, душевну чистоту та скромність.

У деяких селищах Карпат досі існує звичай розмішувати квіти волошок за іконами та прикрашати ними хрести, а освячені віночки з волошки надягати на голови померлим дівчатам та класти в труну.

Не забули про волошки й наші поети та композитори, створивши безліч пісень, де очі коханих порівнюють з цими квітами, і це не дивно, адже саме таке порівняння символізує чистоту й міцність почуттів. Серед цих музичних творів особливої популярності набули «Очі волошкові», «Пісня з полонини», «Покохай мене, гуцулко» та багато інших.

ЦІЛЮЩІ ВЛАСТИВОСТІ

Квітки волошки синьої мають багатий хімічний склад, до якого входять: глікозидціанарин, centaурин і цикорин; антоціани пеларгонін і ціанідин; флаваноїди лютеолін, астрагалін, кемпферол, апіїн, космозіїн, кверцетин і рутин; барвник ціанін, сапоніни, смолисті й пектинові речовини, алкалоїди, аскорбінова кислота, каротин та мінеральні солі.

Препарати на основі рослини мають сечогінні, протизапальні, дезінфекційні й жовчогінні властивості, поліпшують функції травлення. Вони ефективні при захворюваннях нирок і сечових шляхів (нирковокам'яна хвороба, пієліт, уретрит, цистит, нефроз), печінки і жовчовивідних шляхів, при кон'юнктивіті, блефариті та гемералопії [2].

У народній медицині, окрім цього, волошку синю використовують при набряках і жовтяниці та як жарознижуючий засіб при застуді. Настой і лосьйони з кошиків волошки синьої широко застосовують у дерматології й косметичі.

Оскільки до складу цієї рослини входять активні сполуки, що містять ціанові компоненти, існують і певні обмеження щодо її застосування. Зокрема, вона протипоказана в період вагітності та годування груддю, а в інших випадках при виборі дозування необхідно проконсультуватися з лікарем.

А от ефект від лікування волошками поганого настрою майже гарантовано, якщо чоловік подарує своїй коханій букетик цих квітів, жінка надягне вишиванку з волошками, а також якщо прослухати хоча б одну з пісень про волошкові очі.

Підготував Руслан Примак, канд. хім. наук

Список літератури знаходиться в редакції

Онїхоцид® Емтрікс®

комплексний* засіб для лікування онїхомікозів¹

ВИГІДНІ ПЕРЕВАГИ

Видиме покращення стану нігтів вже через **2-4 ТИЖНІ¹**

Зручне нанесення 1 раз на добу без додаткових маніпуляцій¹

Одна упаковка на 3 місяці використання¹

Інформація для спеціалістів охорони здоров'я про медичний виріб Онїхоцид® Емтрікс. **Склад:** пропілен гліколь, сечовина, молочна кислота, вода та гідроксид натрію. **Показання.** Онїхомікоз тощо. **Протипоказання.** Підвищена чутливість до будь-якого компоненту препарату тощо. Для докладної інформації дивіться інструкцію Онїхоцид® Емтрікс. UA.MD.041-16 від 30.12.2016. **Виробник:** Моберг Фарма АБ, Густавслундсваген 42, SE-167 51 Бромма, Швеція. Уповноважена особа в Україні: Берлін-Хемі/А. Менаріні Україна ГмБХ. м. Київ, вул. Березняківська, 29. Тел.: +38(044) 3541717.

UA_ONY-02-2018_V1_Press останнє затвердження 15.03.18.

¹ Інструкція для застосування медичного виробу Онїхоцид® Емтрікс. UA.MD.041-16 від 30.12.2016. * Онїхоцид® Емтрікс уповільнює розмноження та послідує розповсюдження грибків нігтів, механізм впливу є наступним: фізичне руйнування клітинних стінок та клітинних мембран, що стимулює осмотичний ефект та послідує загибель грибкових клітин; кератолітичний ефект – видалення надлишкової кератинізованої тканини нігтя, ураженого грибковою інфекцією. Онїхоцид® Емтрікс покращує зовнішній вигляд деформованих нігтів, покращує гідратацію нігтьової пластини та дбайливо вирівнює зовнішній шар нігтя.